

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicorvm Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XLVII. De Congregatione Portuensi apud Rauennam in littore Adriatico.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

CAPVT QVADRAGESIMVM SEPTIMVM.

De Congregatione Canonicorū Portuensium apud Rauennam in Romandiola.

A pud Rauennam Flaminie nunc Romandiola ciuitatem olim præclaram in littore Adriatico templum est vetustū, religione celeberrimum, & fama notissimum, Virgini Deciparæ sacrum non solum ab incolis, & hostibus in magna veneratione habitū, sed ab Historicis commendatum, ac etiam à Poëta Dante Aligero, & Francisco Petrarca decantatum. Tenebant illud semper clerici, canonici regulares nuncupati, & nunc etiam tenent. Hi etiam iuxta distinctionem canonicam, quod ex antiquis canonicis monumentis coniectare licet, ibi religio sine antea vixisset, tamen circa Paschalis Papæ II tempora, quibus mirum in modum non solum in Italia, verum etiam in alijs Provincijs ordo canonicus refluuit, ætioris vitæ desiderio succenti, de ipsos ad meliorem frugem reformare decreuerunt. Quod testatur idem Paschalis II. in litteris Petro Priori, & eius fratribus in Ecclesia Mariana in Portu regularem vitam profectis in hunc modū scribens: *quia iugiter vos, & filij in Christi discipulorum, per diuinam gratiam inspirati mores vestros regulam vitæ disciplina coercere, & communiter sic vitam sancterum Patrum institutiorem omnino vobis de se seruire proposuisti, nos votu vestris peritiam præsumamus assidua.* Verum quod viderent illi Augustini regulam, sub qua militabant, nō ita seculæ cuncta ad canonicam vitam instituentiā opportuna, & vt aiunt, in particulari distinguere, quod etiam ante illos adterterant Patres in Concilio Cabilonensi congregati cap. 53. suorum decretorum, nec inuenientes aliquem, qui clericis in eorum commemorantibus sufficientem regulam singularium rerum præstaret, normam totius vitæ canonicæ continentem præscripsisset, quæ admodum in regula magni Patriarchæ Benedicti conuenit, in eam deuenerunt sententiam, vt quædam constitutiones, siue statuta ex autoritate diuina scripturæ, sacrorum Conciliorum, & dictis SS. Patrum vii floribus scilicet, in vnum censurarent, & illas tanquam exactam canonicæ vitæ regulam prius sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Apostolicæ & illius Præfidi examinandas, corrigendas, & probandas offerrent, probatas vero immutabiles obseruarent. Quorum votis Deus exalto fauente, nam libello compilato tribus partibus distincto, etiam Paschali II. Pontifici oblato,

ipse Pontifex non solum librum sua autoritate laudatum probauit, & efficaciter obseruandum iniunxit, verum etiam Deus miraculo eisdem constitutiones confirmauit. Nam cum B. Vbalus Eugubinus tunc cathedralis sanctorum Mariani & Jacobi Prior vitam regularem in eadem Ecclesia collapsam reparaturus, ad cenobium Portuense contendifset, ibique nonnullos menses commoratus, vt illorum vitæ instituta disceret, cum ipsis constitutionibus Portuensibus ad propria reuenteretur, ac illas casu in nemore, vbi paulisper quieuerat, ex obliuione reliquisset, & post illius loco discessum maximus imber cecidisset, recordatus verò se librum sub dio imbribus expositum reliquisse, cum maxima anxietate animi ad locum fuisset reuersus, librum iuxta viam in terra circum circa imbribus madefacta prorsus illæsum, & intactum inuenit. Hæc illæ sunt constitutiones, quas nonnulli per imperitiam Regulam Damianam vocant, alij verò, quod viderint illas à Paschali II. probatas, ab eodem Pontifice pro reformatione canonicorum regularium editas affirmant. Hæc inquam illæ sunt constitutiones, quas Inuocentius II. canonicis Rhenanis apud Bononiam seruandas tradidit anno 1136. circa quas, & circa illorum autorem, quoniam vidi nonnullos grauitè deceptos, fortasse, quia illas non viderunt, priusquam de ipsa congregatione disseram, duos errores, alterum circa ipsas constitutiones, alterum circa illarum autorem retegere, & refutare necessarium existimaui.

Nam quod attinet ad autorem, fuit communis error multorum, autorem illarum constitutionum fuisse beatum Petrum Damiani Rauenntem, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, & Episcopum Ostiensem. Quæ sententia tribuitur à nonnullis Dapiti Aligero Poëtæ præclaro, qui vixit circa annum 1320. & Francisco Petrarchæ, qui vixit anno 1370 propter nonnulla, quæ illi de Petro Damiani, & de monasterio Portuensium in littore Adriatico scribunt, primus quidem in libro, seu cantico de Paradiso: secundus verò in tractatu de vita solitaria. Verum isti autores non dicunt, Petrum Damiani edidisse librum constitutionum, imò nec fuisse canonicum Portuensium, sed solum quod fuit apud illud monasteriū in littore Adriatico, quod facere potuit absque eo, quod librum illum scriberet, aut etiā canonicum institutum ibi sumeret. Eandem sententiam docet Volaterrianus lib. 21. Antropologia, Autor supplementi chronicorum in vltima editione Veneticæ anni 1506. lib. 12. sub anno 1407. Augustinus nosser Ticinensis, Ioannes Trullus, & alij: quæquam non eodem modo illam expli-cent, nam quidam animaduertentes, beatum Petrum Damiani monachum fuisse, siue eremitam Ordinis Camaldulensis, & loci fontis Auellanzæ, aiunt, illum post assumptionem ad Cardinalatum se ex licentia à Romano Pontifice habita

II

Cardinalatu, & Episcopatu abdicato, in Portuense monasterium recepisse, & ibi cum canonicis vixisse, eius constitutiones à Paschali II. probatas tradidisse, ita auctor Supplementi, & Augustinus Ticinensis. Alij verò fatentur, illum ante Cardinalatum clericum canonicum dicti monasterij fuisse, & post abdicatum à se Cardinalatum, ad idem cœnobium reuersum, ita Volaterranus. Alij tandem contendunt, B. Petrum Damiani adolescentem Portuense cœnobium ingressum habitum canonicorum regularium suscepisse, & canonicam institutionem amplexatum: postea verò arctioris vite desiderio ad Camaldulensem monachos transiisse, & in monasterio fontis Auellanæ solitariam vitam egisse: deinde à Stephano Nono comperta illius vitæ sanctitate, ad Cardinalatum euectum, quo sub Nicolao II. à se abdicato, iterum ad solitudinem fontis Auellanæ reuerfus est, vbi degens à canonicis Portuensibus rogatus regulam scripsit, quam Paschali II. confirmandam misit. Ita Iosephus Mozzaguganus in volumine nuper edito de rebus gestis canonicorum regularium lib. 1. fol. 59. & 60. & lib. 2. fol. 9. & 10. vbi dicit, hanc sententiam nemini posteriorum Historicorum hæcenus fuisse tam bene notam, puto voluisse dicere, anteriorum. Addit etiã, B. Petrum Damiani fuisse electum Episcopum Oslensensem ab Alexandro II. lib. 1. fol. 60. pag. 2. & tamen se abdicasse ab Episcopatu, & Cardinalatu sub Nicolao II. fol. 61. pag. 1. quæ vtrum coherant, intelligent facili, qui viderint, non Nicolaum Alexandro, sed Alexandrum ipsi Nicolao in Pontificatu successisse.

III.

Hæc tamen sententia cuiuscunq; sit auctoris, & quoquo modo explicetur, est error manifestus in Historia: nam Petrus auctor Constitutionum Portuensium, quæ à Paschali II. fuerunt confirmata, nõ fuit Petrus Damiani Cardinalis, & Episcopus Oslensis, sed Petrus de Honestis ciuis Ravennas, Sacerdos, & Prior ipsius monasterij, qui etiam Ecclesia, quæ in hodiernam diem cernitur ædificata, sancto sine quieuit, in eadem Ecclesia cũ Epitaphio illius sepulchro inscripto tumulatus. & vt omittas, quæ de hac re pro illius monachatu multa congerit Constantinus Caietanus in præambulis ad libros eiusdem B. Petri Damiani Romæ editos, & quæ de vtroq; Petro scribit Hieronymus Rubens lib. 5. historie Rauennatis, B. Petrus Damiani Constitutionum Portuensium auctorem minime fuisse sed nec esse potuisse, conuincitur ex tempore confirmationis eisdem constitutionum, nam Petrus dictarum constitutionum auctor in visis agebat anno 1115. vt patet ex literis Paschalis Papæ II. eodem anno, 3. Nonas Iulij directis eidem Petro Priore, & eius fratribus in Ecclesia B. Mariæ in Portu regulari vitam professis, quibus illorum constitutionem, siue reformationem auctoritate Apostolica firmavit, & illos sub protectione eiusdem Sedis Apo-

stolica recepit, vivebat etiam anno 1118. quoniam idem Paschalis constitutiones ab illo transmissas firmavit: nam Paschalem eas confirmatum anno 1118. firmasse, ac probasse, constat ex literis confirmationis, quarum exemplum est.

Paschalis Episcopus, seruus seruorum Dei, dilectis filiis apud Ecclesiam beatæ Mariæ in Portu Euxinæ Exarchatus regulariter commorantibus saltem, & Apostolicam benedictionem. Hanc institutionem canonicam regulam tam ex sanctorum Patrum auctoritate, quam religioforum virorum exemplo, & morum honestate concepit nos perspicuum Deo auctore suscipimus, & auctoritate Sedis Apostolicæ confirmamus, vobis per Dei gratiam effluenter obseruandam inuigilamus: ut quorum sequi vestigia deuotissimi in terra, eorum amemere confortium positis in celo. Datum Transylviam 12. Calend. Ianuarij indictione scilicet 118. nam anno 1115. eurrebat indictio septima, vt patet ex data alterius privilegij facti eidem Petro P. 1001. & canonicis Portuensibus eodem anno utiis promememorato. Vixisse verò eo anno quendam Petrum Priorem Portuensem, & auctorem dictarum constitutionum, apparet, tum ex epistola ipsius Petri ad Paschalem II. que in illarum fronte à limine habetur, quæque talis est.

Paschali Dei natu summa, & Apostolica Sedis Episcopo Petrus Peccator clericus cum confratribus suis in Christo salutem, & omnem obedientiam. Cum vestra Beatitudinis Petri vniuersi in Ecclesia genere gratia vna contulerit, non irrationabiliter credimus, quam in Ecclesia statuerit ut vbi libet faciendum, vestra auctoritate iudicij pro iusto, vel reprobari, vel confirmari debere. Quapropter hanc canonicam institutionem vobis ex pluribus, vt in sequenti patet, ex illam, & præsertim temporis fragilitate discretiue statuat. Maxime vestra presentandam mandauimus, vt cum perspicuum, & vbi oportuerit, emendatam, huius apostolicæ sedis auctoritate firmatam, atque susceptam vobis inuigilantiu, de cetero vestra præceptione obseruandam. Bene dicitur. Apparet tum etiam ex Epitaphio, quod eiusdem Petri sepulchro inscriptum in eadem Ecclesia Portuensi in hac vsq; diem cernitur, quod tale est.

Hic situs est Petrus Peccator cognomine dictus, Cui dedit hanc aulam inerti orbi condere Christus. Anno millesimo centesimo debita soluit. In decimoque nono de sanctis corpora dormit. Quarto Kal. Aprilis.

Porro B. Petrus Damiani Cardinalis, & Episcopus Oslensensem non vsq; ad annum 1115. vitam produxisse, sed neque nisi miraculo producere potuisse, apparet in primis ex illis, quæ de eius obitu scribit Baronius tom. 1. sub an. 1071. quo anno illius obitum contigisse, verissimè affirmat: & quamquam nonnulli eius vitam vsq; ad annum 1080. producant, nullus tamen illi Gregorij Septimi Pontificatû excessisse affirmat. apparet etiam ex eo, quoniam ipse B. Petrus Damiani grandævus, & proeclatæ ætatis, canonicis portuensi-

Stephano IX. Cardinalis est creatus, vt habes ex illius epistola ad Nicolaum II. Stephani Successorem, quæ est in ordine nona in primo libro epistoliarum Petri Damiani, in qua illum orat, vt tanquam militi Veterano, & emerito mancipio ad quiete condum, siue ad solitudinē deposita Pastrali libertatē daret, remeare permitteret. Obijt verò Nicolaus II. anno 1060 vt notum est, si autem tunc B. Petrus Damiani senex erat, & miles emeritus, Veteranus, quomodo potuit vsq; ad annum 1115. vitam gratam produxisse?

Adde Petrus Portuensem clericum inter clericos Portuenses vsq; ad obitum vixisse, & inter sanctos clericos in monasterio Portuensi sepultum in Ecclesia à se ædificata vt ex epistola liminari ipsius Constitutionis, & ex illius Epitaphio habebitur: Verum B. Petrus Damiani non clericus inter clericos, neque in monasterio Portuensi, sed monachus inter monachos apud Fauentinā constitutus in monasterio Camaldulensium corporis solutus est, & ibidē tumulatus, de qua re multis apud Baronium loco citato, & Constantinus Caietanus in præambulis ad libros Petri Damiani.

Quod autem de suo cerebro comminiscitur Iosephus Mozzaguganus auctore dictarum Constitutionum non ex eodem Collegio Portuensi fuisse, sed monachum alterius Collegij à clericis tamen Portuensibus exoratum, planè in dicit, hanc auctorem ipsas Constitutiones non legisse, quod minus ipsam auctorem epistolam ad Paschalem II. quam ille vocat epistolam liminarem. Vidisset namque Petrum Peccatorem, qui eorum auctor extitit, confratrem, & canonicū dicti monasterij fuisse, quando illas Constitutiones scribentur, & Paschali Pontifici mittebat, vt illa verba epistolæ Petri Peccator clericus cum confratribus suis in Christo salutem, & illa, quæ habentur in Prologo illorum. Dimis cultus amorem vnam collectis fratribus vestris carissimis nobiscum diligenter inquirentem quoniam Sanctorum Patrum &c. & illa in eodem prologo hæc singula nobis omni pro capere, & vobis vestra & apostolica salute. & alia id genus plurima, quæ legi possunt in tribus illis libris, aperte indicant, quibus ostenditur, illas constitutiones non tam ab ipso Petro Priore, quam à toto cœnobio canonicorum fuisse compilatas.

Vt igitur auctor dictarum Constitutionum non Petrus Damiani, sed veteranus B. Petrus Ravennas clericus, & sacerdos ex familia de Honestis vocatus, qui voto nuncupato monasterium in Portu Adriatico ingressus, illud instaurauit, & Eccl. suam, quæ nunc vixit, ex huius generis ædificauit, qui quæ multo tempore in eodem monasterio cum religiosissime vixisset, illudque reuixisset, non sine opinione sanctitatis ad præmia in caelis capefenda migravit anno 1115. 4. Kal. Iulij. Quæ verò causa supra citata auctores in errore eraxerat, vt pro Petro Portuensi Priore Petri Damiani acciperent, sequē-

Stephano IX. Cardinalis est creatus, vt habes ex illius epistola ad Nicolaum II. Stephani Successorem, quae est in ordine nona in primo libro epistoliarum Petri Damiani, in qua illum orat, vt inquit militi Veterano, & merito mancipio ad quiescendum, siue ad solitudinem deposita Paenitentia sollicitudine remeare permittat. Obijt vero Nicolaus II. anno 1060 vt notum est. si autem tunc B. Petrus Damiani senex erat, & miles emeritus, ut Veteranus, quomodo potuit vsq; ad annum 119. suam aetatem produxisse?

Adde Petrum Portuensem clericum inter electos Portuenses vsq; ad obitum visisse, & inter electos clericos in monasterio Portuensi sepultum in Ecclesia ad se adificata vt ex epistola liminari ipsorum Constitutionum, & ex illius Epitaphio habetur. Verum B. Petrus Damiani non clericus inter clericos, neque in monasterio Portuensi, sed monachus inter monachos apud Fauentinam Civitatem in monasterio Camaldulensium corporis solutus est, & ibidem tumulatus, de qua re multis agit Baronius loco citato, & Constantinus Caccianus in praebendis ad libros Petri Damiani.

Quos autem de suo cerebro comminiscitur Iosephus Mozzagragnus auctor dictarum Constitutionum non ex eodem Collegio Portuensi suscepit monachum alterius Collegij à clericis tamen Portuensibus exortatum, planè indicat, hanc auctorem ipsas Constitutiones non legisse, multò minus ipsam auctoris epistolam ad Paschalem II. quam ille vocat epistolam liminarem. Videtur namque Petrum Peccatorem, qui earum auctor extitit, confratrem, & canonicum dicti monasterij fuisse, quando illas Constitutiones scripsit, & Paschali Pontifici mittebat, vt illa verba epistolae Petri Peccator clericus eam confratribus in Christo salutem. & illa, quae habentur in Prologo libro eorum. *Divini cultui amore tu ymn. collecti fratres eiusdem capituli nobiscum diligenter inquirentem qui Sanctorum Patrum &c.* & illa in eodem prologo. *Hec signa nobiscum pro capto, & vitata vobis & capituli statuere.* & alia id genus plurima, quae legi possunt in tribus illis libris, & apertissime indicant, quibus ostenditur, illas Constitutiones non tam ab ipso Petro Priore, quam à toto conventu canonicorum fuisse compilatas.

VII. Vt igitur auctor dictarum Constitutionum Portuensium non Petrus Damiani, sed venerabilis B. Petrus Raennas clericus, & sacerdos ex familia de Honellis vocata, qui voto nuncupato monasterium in Portu Adriatico ingressus, illud instauravit, & Ecclesiam, quae nunc vsitur, ex bonis paternis adificavit, quique multo tempore in eodem monasterio cum religiosissime vixisset, illud quae exisset, non sine opinione sanctae matris in oculis capessenda migravit anno 119. Kal. Julij. Quae verò causae supra citatos auctores in errore traxerant, vt pro Petro Portuensi Priore Petri Damiani acciperent, sequen-

tes esse arbitror, quarum prima fuit identitas nominum: mos enim fuit vtriq; in suis epistolis, se Petrum Peccatorem scribere, licet alter se monachum semper vocarit, alter clericus. secunda identitas soli natalitij, quia vterq; cuius fuit Raennanensis, tertia quia eodem ferè tempore ambo floruerunt, licet Petrus Damiani aetate maior, quarta quia ambo regulares, licet alter monachus, alter clericus fuerit. quinta quia B. Petrus Damiani adhuc iuuenis cum vitâ Eremiticâ iam animo meditaretur, antequam ad solitudinem fontis Auellanae contenderet, ad Portuense monasterium accessit, periculum facturus, an genus illud vitæ ferre posset, ibiq; auctore Fortunio in Historia ordinis Camaldulensis, in quadam cella propè monasterium quadraginta diebus vitâ solitariam egit. Sexta demum, quia B. Petrus Damiani reformationi canonicorum regulariù summò animi feruore, & copatu incubuit, cui certè ordo canonicus tantum debet, quantum illorum temporù nulli magis. Quod autem dicit Baptista Signius lib. 2. propè finem de eodem Petro Portuensi scribens: *Clericus fuit semper, nunquam monachus, primus Portuensis Rector, qui & ibi ordinem canonicum regulariter instituit: sed nunc pro clerico canonicum, & pro Rector Priorem voluit.* Omisit penitus, si legisset in privilegio Paschalis II. ipsum Petrum Priorem, & suos clericos canonicos nuncupatos.

Circa ipsas constitutiones dupliciter erratum est: nam aliqui, quòd legerint, B. Vbaldum regulam canonicam ex monasterio Portuensi acceptam ad propriam civitatè enexisse, & secundum illa suos clericos Eugubinos reformasse, eandemq; regulam divino miraculo in itinere confirmat, videntes etiam apud Concilia, & priores auctores nomine regulæ canonicæ B. Augustini regulam passim vsurpari, putant B. Vbaldum ex cenobio Portuensi non ipsas constitutiones canonicorum Portuensium à Paschali recens confirmatas, sed B. Augustini regulam accepisse, & Eugubium attulisse. Ita Ludovicus de Angelis de vita sancti Augustini lib. 6. cap. 7. & Iosephus Mozzagragnus de rebus gestis canonicorum regularium lib. 1. fol. 47. pag. 2. vbi de S. Vbaldo sic dicit: *D. Vbaldus Eugubinus in Ecclesia Eugubina Prioratus curam suscepit ante Episcopatum, vbi postea Episcopus, regulam & ordinem sancti Augustini sumptum ex monasterio Portuensi Raennanense instituit.* Verum decipiuntur hi auctores, quia regula S. Augustini tunc temporis toti orbi erat notissima, & omnes canonici regulares tunc, & longè antea saltem D. Augustini regulam habebant, & de Ecclesia Lateranensi hoc patet saltem à temporibus Alexandri II. lex privilegio Anastasij IV. eidem Ecclesiae Lateranensi factò, in quo ad exemplar Alexandri II. statuit, vt ordo canonicus, qui secundum Deum, & D. Augustini regulam ibi erat institutus, perpetuis temporibus observaretur. Idem patet de Ecclesijs Perusina, & Civitatis Castellæ, in qui-

VII.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bus ab illarum exordis ordo D. Augustini dicitur institutus, prout habetur in bullis secularizationis dictarum Ecclesiarum, & idem omnino dici debet de ipsa Ecclesia Eugubina. nam illa ante B. Vbaldum erat regularis, vt constat ex vita ipsius S. Vbaldi descripta per B. Theobaldum Episcopus successorem. quare S. Vbaldus non fuit primus autor ordinis canonicorum regularium D. Augustini in dicta Ecclesia, sed eiusdem ordinis iam labentis reparator: & ita pro sola regula Augustini accipienda ad Portuensem monasterium contendere opus non habuit, quam canonici Eugubini habebant, vel ex Tiferntensibus, aut Perusinis illorum propinquis habere potuissent. neque ob causam ad dictum monasterium iuit, sed vt modum viuendi canonicorum Portuensium, ac illorum statuta disceret. quare vt deus, etiam B. Augustini regulam illum forsan ex cenobio Portuensi sumpsit: tamen de alia regula sine dubio loquuntur, qui aiunt, illum regulam canonicis institutionis ex monasterio Portuensi acceptam Eugubium deluisse, nimirum de constitutionibus per Paschalem Pontificem probatis, quae ille tandem sunt, quas Deus in itinere miraculo confirmauit. Verum error leuis est, & excusatione dignus.

VIII

Ille vero grauior, & intolerabilis eorum, qui ab opposito dixerunt, canonicos Portuenses praeter constitutiones, quas illi Damianus, seu Petri Damiani vocat, nullam aliam regulam, nec etiam illam B. Augustini habuisse quem errorem ex Ioanne Baptista Signo acceptum, vt pleraque alia, constanter docet Iosephus Mozzagrugnus lib. 1. fol. 26. pag. 2. & fol. 46. 2. & fol. 48. 1. & fol. 60. 1. & lib. 4. fol. 4. 2. & lib. 8. fol. 10. 2. vbi dicit, Augustinum Mamphridum ea de re fuisse admonitum, ostenso illi exemplo eiusdem Regulae Damiani: in quo legimus, regulam ipsam transmissam fuisse Paschali II. approbandam, & Augustinum Ticinensem eiusmodi regulam vocare constitutiones, pudefactum, canonicos illos, quos facit suos regulam prius nullam habuisse, nec militasse sub Augustino. quam sententiam ita frequenter inculcat, vt vix sit pagina, quae illam non redoleat. Videtur autem haec sententia valde plausibilis Constantino Caietano in suis Scholijs ad epistolam B. Petri Damiani: nam libro 1. epistolae 18. ad Alexandrum II. ita notauit: *En quam regulam obseruabant canonici regulares B. Petri Damiani tempore. & in tabula, siue indice, verbo, Canonici, notans idem scholium, inquit: Canonicoz regulam antiquo tempore, qua fuerit in Italia. Verum hunc errorem non opus est, vt multis confutemus, qui non nisi vel ex crassa ignorantia, vel ex animilitate ortum habere potuit. primo namque si canonici Portuenses tempore B. Petri Damiani, & longè post nullam aliam regulam praeter Damianam habebant, quoniam fuit illa regula, quam cum ordine D. Augustini S. Vbaldus ex Monasterio*

Portuensi acceptam attulit Eugubium vt ipse Mozzagrugnus lib. 1. fol. 47. pag. 2. faceret? Quod enim D. Augustini, ipsam Augustini regulam imponit, praefertim cum regula, seu constitutione Portuenses non nisi anno 1118. a Paschali II. fuerint probatae, S. vero Vbaldus, vel sub Calisto II. vel sub Honorio, quatuor, aut sex annis post illarum confirmationem ad Portuense monasterium contenderit. nam sub Honorio II. Episcopus Eugubinus est consecratus, cum iam antea non solum Ecclesiam Eugubinam reformasset: verum etiam Episcopus Perusinus electus fuisset; quam electionem, vt claret, profugus per aliquot menses delisit. Praeterea si Portuenses sub B. Augustini regula non viuerebant, quid est, quod idem autor lib. 4. fol. 1. pag. 1. scribit: *Anno Christi 759. aquis in conuentu Episcopi, quod ueneratum fuit, vt clerici nectum in Episcopali Ecclesia, praeterquam ab ipsa sub Episcopatu canonice viuere, suadum suam regulam, qua quidem Augustinus erat a Calisto transmissa. Quod reperit fol. 29. 1. & abbas sepius. & ante illum Ioannes Baptista Sigismundus. 2. cap. 8. in principio, quomodo enim collegium Portuense toti Italiae celeberrimum sine Augustini regula viuerebat, quam longè antea canonici omnes regulares ex praepcepto Concilij firmiter*

Sed quod caput est, & omnem dubitationem excludit, ipsam B. Augustini regulam temporibus canonicorum Portuensium, & B. Petri Damiani non solum fuisse in Italia notissimam, sed ab omnibus canonicis regularibus retentam ostendunt in primis Ecclesia Lateranensis sub Alexandro II. reformata ex canonicis S. Augustini cum Ecclesia sancta Crucis in Ierusalem, in qua Lateranensi, ac etiam S. Crucis cum ordo canonicus secundum Deum, & B. Augustini regulam ab eodem Alexandro dicitur instituta, huc potius restituta, iam habes, Ecclesiam S. Frigidiani cum Lateranensi, & S. Crucis sub B. Augustini regula tunc degisse. Idem dicendum de Perusina & Tiferntensi, quas sub B. Augustini regulam constitutas Bulla secularizationis eorumdem Ecclesiarum indicant. Deinde ipsam Ecclesiam Portuensem sub B. Augustini regula institutam, monstrant litterae Innocentij II. pro canonica Perusinis legato Romandiole directae anno 1139. in quibus illos canonicos vocat ordinis S. Augustini, & quod caput est, ipse Innocentius II. qui ab Urbano II. Cardinalis fuerat creatus, quos confirmationis constitutionum Portuensium post Paschalem Papam penultimus subscripsit, in eodem Concilio Romano mille Episcoporum anno 1139 celebrato tanquam rem notissimam imponit, omnes canonicos regulares ante sua tempora sub B. Augustini regula viuissse: nam in eodem Concilio cap. 9. ita scribit: *Primum autem consuetudo, prout accepimus, & deest illi non ualeat, quod & monachi, & regulares canonici post susceptam hanc, & professionem factam, ipse B. doctorum Augustini*

... Augustini regula, reges temporis, & ...
... gratia laici temporali adfuerunt, & c. 26. ex
... accepta Gratiani textum cap. Perniciosam
... quatuor, & improbantur à Concilio omnes per
... Regulares, quae non secundum aliquam ex
... Regulis approbatis D. Basilij, D. Benedic
... Augustini uiuere, & inter recensent
... professores doctrinarum Regularum numeran
... monachi, & canonici regulares. vt videas,
... possit illud Concilium sine ulla profus ex
... ceptione, omnes iam canonicos regulares non
... habere in Italia, sed in toto mundo sub B. Augu
... stini regula viuere consueuisse, vt mirum sit de
... Augustino, & doctissimo scholio illo Caietani
... de constitutionibus quae regulam ab antiquo tempore ca
... nonis regulam obseruabant in Italia tempore B. Petri
... Damiani. Et multò magis mirandum, dixisse Iose
... phum Mozzagrugnum lib. 2. fol. 10. pag. 2. hanc
... regulam Ticinensem ubique Constitutiones ap
... paret, quod ex illius proemio eli
... citur, ac etiam ex epistola superfirmari,
... canonicos illos, quos facient suos, regulam prius
... nullam habuisse, nec militasse sub Augustino. vti
... dicitur, & ex quibus verbis elicitur ex epistola
... superfirmari, vel ex proemio dictarum consti
... tutionum ante Petrum Damiani canonicos illos
... nullam regulam habuisse, vel sub D. Augustino
... non militasse nam in epistola Petri Portuensis
... Paschali II. eum constitutionibus transmissis, nul
... las prius Regulas mentio sub formalibus verbis
... habetur nec dicitur, an illi aliam regulam habe
... rent, vel non haberent, vel an sub Augustino mi
... litarent, vel non militarent. In proemio uero vo
... cantur ille Constitutiones, Regula canonice in
... stituta, sed ubi inferitur, vel per quam illatio
... nem de iusticia, illos canonicos Regulam B. Au
... gustini non habuisse, aut sub Augustino non mi
... litasse? Ego enim neque in proemio, neque in
... uero corpore hoc videre potui. At autor, & etiam
... Paschalis in epistola confirmationis vocant eam
... regulam, sed quid tum? nonne omnes Consti
... tutiones sine statuta siue decreta, quae olim à Sum
... mis Pontificibus, uel à Concilijs, uel à familijs
... pro disciplina regulari statuenda, uel reparanda
... duntaxat obseruantur, Regulae dicebantur? Videantur
... de hae Pontificale Romanum, Anastasius, &
... Petrus in Innocentium I. Concilium Aquiligran
... tum à Mogontium sub Ludouico Pio celebrata,
... etiam in cap. Regula 3. d. Sed quid moror, cum
... ipse autor lib. 1. fol. 3. pag. 1. sui oblitus scribat,
... Paschalis II. fecisse constitutiones, quae sunt Ra
... tione in monasterio Portuensi. Paschalis enim
... illius Constitutiones pro canonicis regulari
... bus Portuensibus fecit, nisi quod constitutiones
... ab illa factae sua auctoritate firmavit, & lib. 1. fol.
... 2. pag. 2. dicit, nomine Regulae olim intelli
... gitur, quae quid, uel à superioribus, uel ab
... ipse Categorionibus communiter obseruan
... dum dicebatur. Habuerit igitur canonici Por

Eugobium vt ipse
pag. 2. faceret. Ordo
Augustini reguli sup
seu constitutione
a Paschali II. factus
us, vel sub Calisto II.
aut sex annis post illa
Portuense monasterium
onorio II. Episcopo
s, cum iam antea non
nam reformasset. vo
culsum electum fuit
vt eluderet, pro quo
Præterea si Portu
na non viderent, quid
4. fol. 3. pag. 2. dicitur
nauenta Episcopi
Episcopi Episcopi, si
canonice viderent, si
idem Augustini vt dicitur
recept fol. 29. d. dicitur
nes Bupilla Sigera. Ita
modo enim collegium
berrium sine Augu
longe antea canonice
repto Concilij seruauit
oma om dubitatione
Augustini regulam tempo
uentium. & B. Petri
In Italia nonnullam, sed
regularibus seruan
Icha Lateranensi sub A
ex canonicis S. Frigida
nicis in Ierusalem, in qua
Crucis cum ordo cano
& B. Augustini regulam
icatur in insulis sine po
es, Ecclesiam S. Frigida
G. Crucis sub B. Augustini
dicendum de Perusia
B. Augustini regulam
tionis eorumdem Eccl
de ipsam Ecclesiam Por
regula in Ileriam, ubi
II. pro canonice Portu
re directa anno 1099. in
vocat ordinis S. Augusti
Innocentius II. qui
uerat creatus, quod con
num Portuensem post
imus subseriptis. in quo
o mille Episcopi non
quam rem necessarii lo
regulares ante sua in
regula videret: nam in
bit: Præterea antea cano
al ille nonnulli, quod
vici post scriptum. Ita
bit a B. Petro in Mar

tenentem regulam B. Augustini, leges temporales, & Me
faciam gratis lucris temporalibus addiscant, & c. 26. ex
quo accepit Gratianus textum cap. Perniciosam
quæ 2. improbandum a Concilio omnes per
tineat Regulares, que non secusmodum aliquam ex
tribus Regulis approbatis D. Basilij, D. Benedi
cti, & D. Augustini viderent, & inter recensendo
s proficuos dictarum Regularum numeran
tur monachi, & canonici regulares, vt videas,
suppositi illi Concilio sine vlla profus ex
ceptione, omnes iam canonicos regulares non
solum in Italia, sed in toto mundo sub B. Augu
stini regula vivere consueuisse, vt mirum sit de
Epiphysio, & doctissimo scholio illo Caictani
de ecclesiasticis quæ regulam ab antiquo tempore ca
nonice regulas obseruabant in Italia tempore B. Petri
Damiani. Et multo magis mirandum, dixisse Iose
phum Morzagrum non lib. 2. fol. 10. pag. 2. hanc
regulam Tioenlem ubique Constitutiones app
petate, pade factum, quod ex illius proemio eli
ci videtur, ac etiam ex epistola superliminari,
canonicos illos, quos faciunt suos, regulam prius
nullam habuisse, nec militasse sub Augustino. v
derent, & ex quibus verbis elicitur ex epistola
superliminari, vel ex proemio dictarum consti
tutionum ante Petrum Damiani canonicos illos
nullam regulam habuisse, vel sub D. Augustino
non militasse nam in epistola Petri Portuensis
Paschali II. cum constitutionibus transmissa, nul
la verities Regule mentio sub formalibus verbis
habetur: dicitur, an illi aliam regulam habe
rent, vbi non haberent, vel an sub Augustino mi
litarant, vel non militarent. In proemio verò vo
catur illa Constitutiones, Regula canonice in
stitutionis, sed vbi inferitur, vel per quam illatio
nem delictor illos canonicos Regulam B. Au
gustini non habuisse, aut sub Augustino non mi
litarasse Ego enim neque in proemio, neque in
toto corpore hoc videre potui. At autor, & etiam
Paschalis in epistola confirmationis vocant eam
regulam, sed quid tum? nonne omnes Consti
tutiones sue statuta, siue decreta, quæ olim à Sum
mo Pontificibus, vel à Conclij, vel à familijs
pro disciplina regulari statuenda, vel reparanda
decrebantur, Regule dicebantur? Vidantur
de hæc Pontificale Romanum, Anastasius, &
Pianus in Innocentium I. Concilium Aquisgra
ne, & Moguntinum sub Ludouico Pio celebrata,
tenent in cap. Regula 3. d. Sed quid moror, cum
ipse autor lib. 2. fol. 3. pag. 1. sui oblitus scribat,
Pasch. lem II. fecisse constitutiones, quæ sunt Ra
uennæ, in monasterio Portuensi. Paschalis enim
nullas Constitutiones pro canonicis regulari
bus Portuensibus fecit, nisi quod constitutiones
ab illis factas sua autoritate firmavit, & lib. 1. fol.
50. pag. 2. dicit, nomine Regulæ olim intelligi
consueuisse quod quid, vel à superioribus, vel ab
ipsa Congregatione communiter obseruan
dam statuebatur. Habuerunt igitur canonici Por

tuentes regulam B. Augustini, habuerunt Con
stitutiones à Paschali probatas, & tam illa, quàm
illa, regulæ dici poterant, & merito dicebantur:
At illa prima per Antonomasiæ regula canonice
dici consuevit, illæ verò ad differentiam Prio
ris regulæ, constitutiones, siue statuta sunt nun
cupata, sicut etiam appellantur in ipso proemio
sæpe allegato.

Post supradictam reformationem, & consti
tutiones à Paschali Papa confirmatas cepit
bonus odor religiosæ conuersationis canonicor
um Portuensium mirum in modum dilari. vnde
& factum est in primis, vt religiosi viri quam
plures illuc accurrentes, se se canonicis Portuen
sibus in disciplina regulari insituentos traderet,
ac subinde ipsimet Canonici alij Ecclesijs, &
monasterijs eis oblati extra proprios limites nu
mero familiarium ampliari ceperint, & dilari,
& in congregationem multorum Collegiorum
propagari, cuius congregationis monasteria, quæ
ex authenticis scripturis colligere potui, fuerunt
illa:

Primum monasterium ipsum Portuense B. Vir
gini Dei Genitrici sacrum, ante B. Petri Damiani
tempora fundatum, quod erat caput totius con
gregationis, de quo dicemus in nostra congrega
tione Lateranensi, cui per sedem Apostolicam
sunt vnitum.

Secundum S. Mariæ Charitatis Venetiarum,
quod Marcus Iulianus clericus fundauit sub Ca
listo II. & Summo Pontifici obtulit, vt per cano
nicos Portuenses regeeret, de quo dictum est su
pra cap. 24. eadem nostræ congregationi vnitum.

Tertium Prioratus S. Margaritæ in Episcopa
tu Ferrariensi, cuius Ecclesiam anno 1120. mona
sterio Portuensi donauit Gualterius Archiepi
scopus Rauennatis ex regulari canonico. Ean
dem verò Ecclesiam prædicti attribuit dotauerunt Gu
lielmus Bulgari filius, cuius vxor adclisa anno 1123.
4. idu Octobris, & pro dote templi D. Margaritæ Cas
tellare dederunt, in quo edificatum ipsam templum est
ita, vt tunc videbatur, sicut & turippu civium, quæ
sunt omnia in agro Ferrariensi. Hu tabulo testes ad
scribuntur Fulco Marobio, Petrus Canu, Salingeria,
Petrus Contrarius, Vgutio, Iñardus Vgutionis filius.
Hieronymus Rubicus in Historia Rauennat. lib.
5. sub anno 1120. & 1123. Hoc monasterium est
etiam nunc membrum cenobij Portuensis, sed
canonicis delitutum, habet vnum Priorem cum
socio.

Quartum S. Mariæ de Vado Ferrariæ, quod
circa annum 1135. postulante eodem Waltero
Archiepiscopo, monasterio Portuensi donauit
Laudolphus Episcopus Ferrariensis, conuentu
in eo constituto canonicorum sub Martino Prio
re, qui canonici multis seculis illud tenuerunt, ac
demum eo sponte derelicto, introducti sunt Ca
nonici S. Saluatoris Bononiensis, qui nunc illud
tenent, vide quæ diximus supra cap. 22.

X.

Quintum S. Crucis intra Cefennam, quod cũ efficit Xenodochium cum Ecclesia pro illius commo- do, & vfu illius confratres pia deuotione obtulerunt monasterio Portuensi ea lege, vt conuētus canonicorum ibidem erigeretur. Donationē probauit Innocentius II. suo priuilegio emanato 2. idus Aprilis 1139. confirmauerunt Caelestinus II. & Innocentius IV. vt dicemus in congregatione Lateranensi, cui nunc est vnitum.

Sextum S. Bartholomaei foris Mantua, quod fuisse monasterium, & membrum dictae congregationis Portuensis, constat ex dismembratione illius à monasterio Portuensi facta per Eugenium IV. anno 1438. de qua, & de eodem monasterio lib. sequenti in congregatione Lateranensi, cuius est membrum, dicemus.

Septimum S. Augustini in Episcopatu Foroliuensi sub titulo Prioratus, quod fuisse monasterium dictae congregationis constat publico instrumento Rauennae anno 1461. rogato die 20. Nouemb. per Andream, quondam Antonij de Baldinetti notarium Rauennensem. monasterium vetustissimum sed canonicis desitutum praeter vnum Priorem, & socium, qui Prior Abbati Portuensi est subiectus.

Octauum S. Mariae de Stradella apud Fauentiam, cuius in eodem instrumento proximè narrato mentio habetur. Verùm nunc dirutum, bona illius à Communitate Fauentina occupata graues lites inter ciuitatem, & canonicos Portuenses excitauerunt.

XI. Illud etiam non omittendum, praeter supradicta monasteria, quae omnia Priori Portuensi tanquam capiti, & generali subdebantur, eam olim extitisse prohibitis, & sancte conuersationis canonicorum regularium Portuensium opinionem, vt etiam alij canonici aliorum cenobiorum, & congregationum prouinciae Rauennensis ad Portuense monasterium, & ad generale Capitulum inibi celebrandum quotannis conueniret. Constat ex actis cuiusdam generalis capituli antiquissimi paulo post constitutiones à Paschali confirmatas ibi celebrati, in quo sequentes edictae sunt constitutiones, quae in libro vetusto post ipsas constitutiones confirmatas caractere item antiquo sunt adnotatae, qui liber in eodem Portuensi cenobio adseruatur.

STATVTA QVVS DAM CAPITVLI GENERALIS canonicorum regularium prouinciae Rauennensis apud S. Mariam in portu Rauennae celebrati.

Statuimus, vt omni anno semel Praelati congregationis nostrae professionis simul ad communem vtilitatem ordinis, & regulae nostrae prouidendam, apud S. Mariam in Portu conueniant, & quacunque causa aliquis congregationis emergerit, vel emendande apparuerit sic per eorum fratres aliarum congregationum, ac si per proprium Episcopum determinentur, vel emendentur: & si quid communi consilio statutum tunc fuerit,

tanquam quae in propria habentur regula, firmo teneantur.

Vt nulli clerico vel laico professi aliquid proprium de suis, vel de Ecclesia rebus habere concedatur.

Vt nullus professus clericus, vel laicus alicuius medicamenta tribuat, nisi proprijs fratribus, cum Priore iussuerit. Consilium vero externis dare, cum Priore placuerit, non negamus. Artifices autem Ecclesiae si extranea laborauerint, non alijs operari permittantur, nisi in domibus proprijs iuxta Ecclesiam positas, & si pro laboribus eorum aliquid dono, vel pretio collatum fuerit, non ipsi, sed camerario tribuatur. Cementarius tamen non negamus, cum Priore placuerit, & fratribus, extraneo Ecclesiae, vel Pontibus, aut hospitalibus laborare, verum tamen si aliquid pro ipso labore oblatum fuerit, non eum, sed vt praedictum est, camerario tribuatur.

De miserum autem accessu in officium clericorum, vel clauitro, & de priuatis eorumdem quacunque modis consilijs, quae in regula continentur, firmiter ad omnes teneri statuimus. De accessu vero extraneo in clericorum, vel laicorum in clauitro, & priuatis eorumdem consilijs, secundum regulam nostram ad obseruari volumus.

Vt propria domus ad pauperum susceptionem statuat, quibus reliquia ciborum fratrum eam clericorum, quam laicorum, & quae pro defunctis fratribus in mensa apponuntur, & decima omnium eorum, quae in quinque pro communi preparantur cibo, fideliter dentur.

Vt nullus clericus, sine laico, sine communi fratrum consilio, & probatione suscipiatur, & nisi priuatis omnia, quae de rapina, vel furto, aut castro, aut aliquid alio modo pro posse retinet, omnino recipiat.

Vt Ecclesiarum bona si diripiuntur, vel ab aliquo iniuste detineantur, per vim non repetantur.

Vt si quis fratrum per Priorem, & suos proprios fratres emendari nequiterit, ad aliquam aliam ecclesiam professionis congregationem proprijs Priore, & fratrum voluntate ad corrigendum mittatur.

Vt qui ad Ecclesiam venerit, & se, & sua, vel sua tantum, dono tradiderit, si postea penitentur, nec nisi absoluatur, nec quae sponte dno obtulit, ei reddatur.

Vt nullus canonicus clericus, vel laicus professus adeat ad nuptias, vel alicuius pro aliqua terra, aut praetoriorum ciuitatum, vel Castellorum adificatione, aut reparatione adiutorium facere, vel inuolutoribus, nisi ratione, aliquid dare.

Vt nullus canonicus clericus, vel laicus professus patres, aut committentes praesumat acquirere.

Vt nullus Praelatus propriam audeat habere cameram, aut clauem, sed in dormitorio seoper, cum dormit, cum fratribus dormiat, nec quomquam seruicium ad discalcandum, aut spoliandum, nisi foris conuincatur, habere praesumat. & in refectorio semper cum proprijs praebeat fratribus, nisi aliquis frater gratia aduenientium clericorum aliter fieri oporteat, subleuet vel cum magna sint persone, vel cum suis eorum scandalo vitari non potest.

Qua.

Quandocumque autem congregati ad unum fratrum aliam congregationem nostrae professionis obitus mandatum fuerit, agatur pro eo regula in nouem lectionibus, & propria vigilia in septimum, eiusque votum proprium, & ordinis, & congregationis in propria solutio maritalis, & in amplexibus semper pro illis res soluitur, & Missae.

Correcuti in hac congregatione multi viri sanctitate insignes, ac in primis ipse Petrus Primum, & deinde reformationis autor praedictus, & corporibus, usque ad vitam exitum probata pietatis emicuit, nam quod ad spirituales virtutes ordinauerat hic beatus, & pius Pater, cum monasterij Prioratus ageret, vt canonici sui ipsius Domino tribuendum committeret, conuocato Domino tribuendum committeret, conuocato vero illis diebus quosdam peregrinos ire iussit Occidentem, qui dum quadam die per vicum profectissimum montibus clausam ambulatione procedentes audierunt quosdam voces hominum fortiter clamantes, & dicentes, peregrinorum reuertimini, quia iter errastis, sed a terra usque ad calculeum, & in dextera via vestra est, & nos, qui estis, & respondentes dixerunt, amica sumus mortuorum, quae habemus in hoc loco Purgatorio deputatum: sed quia nos hactenus nobis Angelis, scimus vos de partibus Remandiae venire, rogamus, vt in reditu vestro in patriam, gratias immortales agatis nomine nostro Patri Priori sanctis, S. Mariae in Portu, & Rannam, significatis ei, quod fructus illorum platorum, qui à canonicis illius monasterii duntaxat, nobis Dominus pro sua misericordia tribuit, & quotidie aliqui ex nobis ad caenas mouent, illi autem ad iter suum properantes postmodum in portum reuersi, & euntes ad praedictum monasterium, omnia per ordinem Priori narrauerunt: qui vocata canonicorum congregatione motum, in platorum lectione seruenter miserandum, omnibus Domino gratias agere, qui tribuit vnicuique iuxta opera sua. Similiter de corporibus misericordiae corporalibus, cum quadam die in morbo decalisset, ex quo & mortuus est, mortuificante, petijt sibi dari pulcem, qui in portu talis dicitur, quam statim coctam miseriter Patri obtulit, & vt sumeret, hortabatur.

Dominus autem Iesus Christus veniens, vt animam seruati sui in caelum assumeret, etiam in exemplum nostrum tentauit, nam dum praedicti portuensis, vt comedat, illico campanulae portuensis monasterij crebris ictibus pulsatur, & dicitur S. Pater, curte, inquit ministrum, videret de videri, quid sit ille ad portum accurrens, & infirmum praefortibus inuenit, & ait, in portum strepitans Atille, Pater videret de videri, & lenis, & infirmi, cui misericordiam habet, tibi elemosina panis, &

Quandocumque autem congregati fuerint fratres... congregati nostri a professione obitus nuntiatus fuerit, agatur pro eo vigilia in nouem lectionibus...

Conuenientia in hac congregatione multi viri sanctitate insignes, ac in primis ipse Petrus Prior, & supradicta reformationis autor precipuus, cuius virtus in operibus pietatis spiritualibus, & corporalibus, usque ad vitæ exitum probata, potissimum emicuit...

vim tribuetur. Verum ille, panem, & vinum nolo, sed oro, ut detur mihi vna lampreda, alioquin moriar. Quod audiens, stomachatus ad Patrem redijt, cui Pater, quidnam hoc est filii indica mihi? At ille subridens comede, inquit, Pater, postea edifferam. Nequaquam inquit, sed magis negotiū explicat: At minister, pauperem ad portam reperi, senem, & infirmum, dicentem se nolle elemosynam panis, nec vini, sed vnam lampredam, quod audiens Pater, vide ait filii, Dominus Iesus est, qui me usque ad extremum vitæ probare vult, deser pauperi piscem, cumque minister iuisset, vt daret, pauperem non inuenit, & ad Patrem rediens emigrasse reperit...

XIII

Potesse quoque iure merito inter canonicos dicitur congregationis Portuenfis recenseri S. Vbaldus Episcopus Eugubinus, de quo inter alia hæc refert, qui eius vitam scribit B. Theobaldus illius in Sede Episcopali primus successor, & co-taneus. Postmodum vero ad Ecclesiam B. Marie in Portu Rauenne canonicorum regularium Lateranensium perrexit, ubi statim bonæ apostolice seruabatur regula institutionis, & splendor in omnibus fulgebat totius sanctitati...

pra-

profici, qui virtute praestaret, Alabrianum obtinuerunt, qui deinde Forsempronienfium Episcopatum adeptus, Calend. Maij decedens in Diuorum numerum relatus est. Hæc ille.

Nec dubium, alios quamplures viros doctrina, & sanctitate conspicuos in eadem congregatione olim extitisse, & ex illa ad dignitates Episcopales, & alias euectos, etsi illorum catalogus cum bona parte veterum scripturarum perierit. Nam & monasterium ipsum sæpius vastatum, igni combustum, illius bona commendata, à laicis occupata, & rapinis exposita, vt mirum non sit, scripturas combustas, sed mirum vel vnum lapidem super lapidem inueniri. Tandem anno 1367. monasterium ipsum Portuense reperio clericis secularibus commendatum, manentibus tamen in eodem nonnullis canonicis, in quo statu vsq; ad annum 1420. permansit: quo tempore nostræ congregationi reformandum concessum est, cui cum cæteris dictæ congr. monasterij, vno vel altero excepto, nunc etiam est vnicum monasterium Portuensi complura priuilegia Paschalis II. Innocentius II. Cælestinus II. Adrianus IV. Vrbanus III. Innocentius III. & Alexander IV. concesserunt, de quibus libro sequenti fusius dicemus.

CAPVT QVADRAGESIMO OCTAVM.

De Congregatione S. Mariæ ad Rhenum prope Ciuitatem Bononiam.

Inter vetustas canonicorum congregationes iure, ac merito est numeranda congregatio S. Mariæ ad Rhenum prope ciuitatē Bononiam, cuius caput extitit ipsum monasterium S. Mariæ in ripa fluminis Rheni tertio circiter ab vrbe milliario ædificatum, de cuius prima fundatione variè sentiunt scribentes. Nam Cherubinus in historia Bononiensi, ac cum illo Sigonius de Episcopis Bononiensibus, anno 1083. fundatum aiunt. Verùm cum scribat Iosephus Mozzagrugno lib. 4. fol. 9. pag. 2. primum Priorem dicti monasterij fuisse Guidonem, ad quem Innocentij II. literæ, & aliorum Pontificum ibi relatæ diriguntur, cumque idem Guido vsque ad annum 1169. in Prioratu perseuerauerit, vt apparet ex literis Alexandri III. ad eundem Guidonem Priorem, & illius canonicos datis Beneuenti 18. Calend. Iunij anno Christi 1169. & ab eodem Iosepho Mozzagrugno eodem lib. 4. fol. 11. pag. 2. relatis, vnam ex duobus dicendum videtur, aut monasterium Rhenanum non anno 1083. sed aliquot post annis fundatum: aut certe nondum eo tem-

pore conuentum canonicorum sub Priore degentium habuisse, cum credibile non sit, prius illum Priorem tot annis in regimine monasterij nimirum ab anno 1083. aut demum etiã vsque ad annum 1169. durauisse. Quidquid autem sit de prima illius fundatione, hoc certum, non ante annum circiter 1136. aliquam eius mentionem haberi ex literis Pontificum, nec de aliquo priuilegio ante illud tempus eidem monasterio factò constare. Cæterum ab illo anno cepit monasterium Rhenanum à Romanis Pontificibus, & Archiepiscopis Rauennatensibus, nec non etiam Episcopis Bononiensibus, & alijs viris religiosis, & pijs attributione priuilegiorum, immunitatum, & temporalium honorum augeri & locupletari, nam in primis ipse Innocentius II. anno 1136. constitutionem canonicorum Portuensium per Paschalem II. confirmatas, quarum confirmationis ipse tuus Cardinalis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

Et ex tunc canonici Rhenani bono Christi odore plurimum circunquaque flagrantes ceperunt numero familiarum augeri: nam illos sequentes Ecclesias olim tenuisse, ex priuilegijs monasterio Rhenano factis, manifestè liquet, etsi non satis constet, an omnes fuerint Conuentuales. fuerunt autem

Prima ipsa Ecclesia B. Mariæ ad Rhenū, quæ caput erat totius cōgregationis, cuius Priori cæteri aliarū Ecclesiarum Priores subiegebantur, de qua dictum est supra cap. 13.

Secunda S. Saluatoris Bononiensis, quam circa annum 1136. cum antea esset parochialis, eisdem canonicis Rhenani loco hospitij primum acceperunt, postea verò statim insularatam, in collegiatam exerecunt. ea nunc caput est congregationis, quæ ab illa S. Saluatoris Bononiensis congregat. nuncupatur.

Tertia S. Andree in Turrice Ila.

Quarta S. Domini iuxta Bagnum.

Quinta S. Mariæ in Raticola.

Sexta S. Jacobi loci casei Dei nuncupati. quorum Ecclesiarum meminit Eugenius III. in quodam priuilegio concessò Guidoni Priori, & canonicis Rhenanis 3. idus Maij anno 1150.

Septima S. Potentianæ in Vrbe Roma, quam

quod spe palpalibus Deum tatur, on aut etiã riu extitit nuj lib. 2. dicant. T canonicum cum canon affumptio si Ecclesie regerent iam vulg Moguntia rant. quæ autem eide de ident Rhenanum sume dicit tra alios q & alios q recentent teinentes ex mona Cardinali teracenti lium per reur. E me erant congr. K legia non Cardinali ex canon de solis trie Noua Frigidian id cauere

Quinta S. Præcedis in eadem Vrbe Roma, quæ Alexander III. in suo priuilegio dato anno 1177. Calend. Februarij cællatur, ab Anastasio IV. illam canonicis Rhenanis concessam, & regerent eadem claufula, vt ordo canonicus monasterium Deum, & B. Augustini Regulam in eadem claufula, & obseruaretur. quam concesserunt de Alexander sua autoritate confirmauit.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.

¶ In congregationi priuilegia complura concesserunt Romani Pontifices, ac etiam Imperatores, quorum meminerunt Basilius Siretensis in lib. Indulgentiarū congregationis Ladinialis Gregorius Diaconus tituli S. Angeli nuncupatus subscripsit, eisdem canonicis Rhenanis seruandas sua autoritate tradidit, & priuilegio Apostolice sedis munuit, vt ordo canonicus secundum Deū, & B. Aug. regulam ibidem institutus &c. & vt bona, quæ tunc possidebat, vel in futurum adepti essent, firma illas manerent. Priuilegium datum est Pisis an. 1136. 6. Cal. Sept. eod. & quoq; an. 1136. eandem Ecclesiã Rhenanam suis priuilegijs primitus munierunt Gualtherius Archiep. Rauennaten. & Henricus Episcopus Bononiens. vt patet ex forma petitiogiorum, quæ refert Mozzagrugno eod. lib. 4. fol. 8. & seqq.